

VOLKSBELANG

Jaargang 130 - nummer 5 - mei 2009 - maandblad

Een Europlan tegen de crisis

Nog voor de publicatie van zijn boek, nog voor de start van zijn campagne kreeg het Liberaal Vlaams Verbond in de Koninklijke Vlaamse Schouwburg te Brussel de primeur van Guy Verhofstadt. 'De uitweg uit de crisis.'

Om die crisis te bestrijden doet Verhofstadt het voorstel om een grootschalige Europese actie en investeringsplan uit te werken: een Europlan.

Vandaag bestaat zo'n plan niet. Er zijn wel de diverse nationale herstelmaatregelen. Het enige alternatief volgens Verhofstadt is een beroep te doen op de internationale kapitaalmarkt. En dit via de uitgifte van echte euro-obligaties.

Na de Europese verkiezingen van 7 juni wil Verhofstadt in het Europees parlement op zoek naar een brede coalitie om zijn plan te verwezenlijken.

B.C.

Lees meer blz. 3,4 en 5.

INTERVIEW

Een minister en een vakbondsman over de Politie

/6

BOEKEN

De liberaal in John Flanders

/10

OPINIE

Een staatshervorming voor de gemeenten

/12

Een verpletterende verantwoordelijkheid

Het zou wel eens kunnen dat de verkiezingen op zondag 7 juni gewonnen of verloren worden in Wallonië. Er zijn de voorbije weken tal van speculaties de wereld ingestuurd: de PS zal in Wallonië omwille van de aanhoudende schandalen het onderspit delven.

De MR neemt de leiding en maakt met cdh en Ecolo een coalitie in de Waalse regering. We kijken uit wat de reactie hierop zal zijn in Vlaanderen, want politieke symmetrie is in België nooit ver weg. In het verleden werden regeringen wel vaker gestuurd vanuit de Waalse politieke cenakels. Wat dat betreft is er in België niet veel veranderd.

Gevolg: de PS verlaat de federale regering en we krijgen nieuwe federale verkiezingen in het najaar. Ook de peilingen die in Wallonië worden gehouden, wijzen in die richting. Het spektakel dat Elio Di Rupo, Laurette

een nieuw paars-groen verhaal wel eens de enige uitweg zijn om Vlaanderen er opnieuw bovenop te helpen. Lijst Dedecker put energie uit de politieke impasses en Vlaams Belang houdt zich afzijdig en hoopt de rekening uiteindelijk te kunnen incasseren.

Wie hierin een verpletterende verantwoordelijkheid draagt, is federaal premier Herman Van Rompuy. Hij is op geen enkel ogenblik tussengekomen in het gebekvecht van de Waalse haantjes. Integendeel. Hij hult zich in stilzwijgen en wacht 7 juni af. CD&V is daardoor medeverantwoordelijk voor de installatie van een perfied immobilisme dat zich sinds de vorige federale verkiezingen van 2007 van ons land heeft meester gemaakt. Die rekening zullen alle partijen die hierin een verantwoordelijkheid dragen op de komende verkiezingsdag hoogstwaarschijnlijk fors betalen.

“Hoe de bolletjes uiteindelijk zullen gekleurd worden, is dus meer dan ooit onzeker.”

Onkelinx en Didier Reynders de laatste weken lieten zien, tart elke verbeelding. Politici die van elkaar zeggen dat ze ‘te mijden’ zijn. De verwijten die heen en weer vliegen, terwijl men van diezelfde politici toch redelijkerwijze mag verwachten dat zij het land op een deftige manier besturen, is ‘nooit gezien’.

In Vlaanderen staan Open Vld en CD&V lijnrecht tegenover elkaar. Normaal, beiden hebben hun tegenstander strategisch uitgekozen. Links valt tussen twee stoelen en verliest zich in oeverloos intern gekrakeel over de vraag of Freya Van den Bossche nu minister mag worden of niet. De linkerzijde ligt als een lamme eend langs de zijlijn uitgeteld. Jammer, want misschien zou

De verkiezingscampagne startte overigens in een sfeer van schandalen. Overloperij, postjespakkerij en poenschepperij. Het waren de verwijten die de kandidaten op de Vlaamse markten naar het hoofd geslingerd kregen. Op het kapblok met die schuinsmarcheerders, zo heette het. Naarmate de campagne vorderde waren het vooral CD&V en Open Vld die alles meer in de richting van de inhoud wilden sturen. Een week voor de verkiezingen lijkt het de goede kant uit te gaan, maar of de schade die is aangericht, op 7 juni niet haar tol zal eisen, is verre van zeker. Mensen, kiezers, vergeten niet gemakkelijk. Hoe de bolletjes uiteindelijk zullen gekleurd worden, is dus meer dan ooit onzeker

geworden.

Hopelijk is de verkiezingsuitslag toch zo duidelijk dat een sterke coalitie na 7 juni de brokken kan lijmen en ons land weer op het goede spoor mag brengen. Nooit waren Europese en regionale verkiezingen zo belangrijk voor het voortbestaan van België zelf. De financiële situatie is zo lamentabel dat dringende budgettaire maatregelen nodig zijn. De staats hervorming staat nergens en maakt daardoor een normaal samenleven van de taalgemeenschappen haast onmogelijk. Maar een stevig beleid is verre van zeker, want de politieke versnippering loert om de hoek en het populisme heeft een aardige voedingsbodem gevonden in de vele schandalen.

De Vlaamse liberalen dragen hiervoor een grote verantwoordelijkheid en het zou een jammerlijke zaak zijn moesten zij voor die ommekeer niet kunnen zorgen. Vlaanderen heeft integere, sterke en onbesproken leiders nodig die het vertrouwen opnieuw moeten herstellen en onze kinderen een veilige en betrouwbare toekomst kunnen voorbereiden. Dat zijn de figuren die onze steun verdienen op 7 juni.

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door de vzw Liberaal Vlaams Verbond, Stichting Vanderpoorten
Verantwoordelijke uitgever:

Bert Cornelis,
Kard. Mercierlaan 63, 3001 Leuven
Hoofdredactie:

Bert Cornelis Bert@Reflex.tc.be

Vormgeving:

Ildé Cogen ilde.cogen@openvld.be

Secretariaat:

Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax:

09/221.12.15

www.liberaalarchief.be

luc.pareyn@liberaalarchief.be

Verhofstadt zoekt een weg uit de crisis

Nog voor de publicatie van zijn boek (*), nog voor de start van zijn campagne kreeg het Liberaal Vlaams Verbond in de Koninklijke Vlaamse Schouwburg te Brussel de primeur van Guy Verhofstadt. De uitweg uit de crisis.

Tijdens het schrijven van zijn boek, had hij in ieder geval gepoogd de verkiezingen uit zijn hoofd te bannen. Hij schreef het alsof er geen verkiezingen waren. Alsof hij geen kandidaat was. Hierin vooral aangemoedigd door zijn uitgever.

Men noemt hem vaak een volutarist, iemand die de dingen rooskleuriger ziet dan ze zijn. Iemand die in alles opportuniteiten vindt, voor wie het glas altijd

halfvol is, en nooit halfleeg.

Maar Verhofstadt is heel realistisch over de crisis. Wat we vandaag meemaken is geen depressie, geen gewone recessie. Het is de ergste economische crisis sinds de jaren dertig. Wat we meemaken, snijdt heel diep.

Het roept bij hem herinneringen op uit het begin van de jaren tachtig toen hij de twijfelachtige eer kreeg als minister van begroting ook zo'n torenhoge tekor-

ten te lijf te gaan.

Japan achterna

Hij stelt zich de vraag wanneer er een einde aan komt. De dramatiek van werkloosheid, armoede en depressie. Een goed voorbeeld vindt hij in Japan. Want daar gebeurde in het begin van de jaren negentig bijna exact hetzelfde van wat we vandaag meemaken. Dezelfde oorzaken, dezelfde gevolgen.

Japan als economisch wonder, nieuwe technologieën, het symbool van Toshiba en Toyota. Maar toen kwam de vastgoedbubbel. Eén miljoen dollar voor een vierkante meter in Tokio. Maar 'bubbles always burst', en zo geschiedde

ook in Japan? Net als in de Verenigde Staten. Instorting van de beurs en de vastgoedmarkt, bancaire verliezen en een enorme schuldopbouw. Japan is dat nu nog altijd niet te boven gekomen. Net als Japan toen geen consistente aanpak had, zo slaagt Europa er vandaag niet in om uit het economisch moeras te komen. Een resem herstelplan- netjes, maar niet echt een groot plan. In plaats van één Europees antwoord op de crisis te formuleren zoals de Amerikanen doen, heeft elk land zijn eigen antwoord en zijn eigen plan.

Orde op zaken in de bank

En dan is er de vraag: hoe gaan we die crisis te lijf? Verhofstadt pleit voor eerst voor het op orde zetten van de financiële markten. Alleen dan zal het vertrouwen terugkeren. Realistisch is de oprichting van één financiële regulator op het Europees vlak: één European Financial Supervisor. Belangrijk is dat het om één Europese waakhond gaat of één waakhond voor de Eurozone en niet om het zoveelste overkoepelende orgaan

van nationale controleinstantie. Het tweede wat voor Verhofstadt moet gebeuren, is een herkapitaliseren van het Europese bankwezen. De eerste stap houdt het verkrijgen in van volledige transparantie over de veertig grootste Europese banken. Welke verliezen zouden ze boeken indien de diepe recessie aanhoudt? De tweede stap bestaat erin om op basis van zogenaamde 'stress-testen' die banken onder te verdelen in drie groepen: zij die sterk genoeg zijn en geen overheidshulp behoeven. Vervolgens moeten we ons concentreren op de tweede groep en die banken herkapitaliseren. En dat zal geld kosten. Tegelijk vindt Verhofstadt dat er werk moet gemaakt worden van het opruimen van de toxische producten. In alle banken, want zolang er één bank is vergiftigd, zullen de producten zich blijven verspreiden. Verhofstadt is van oordeel dat er een Europese bad-bank moet opgericht worden waarin alle toxische producten worden samengebracht. Op die manier worden alle andere banken in één klap gezuiverd. Ze krijgen de

kans een nieuwe start te nemen en zich opnieuw toe te leggen op de kredietverlening aan particulieren en bedrijven.

Het Europlan

Maar wie moet dit alles betalen? Verhofstadt vindt niet dat de belastingbetaler hier moet voor opdraaien. Daarom doet hij het voorstel om met een deel van de winst van de banken die op die manier opnieuw gezond werden gemaakt, de operatie te bekostigen. Het is volgens Verhofstadt de enige manier om een doemscenario te vermijden. Het zal er op aankomen nieuwe economische fundamenten te creëren. Dit kan slechts door een grootschalige Europese actie en investeringsplan. Een Europlan. De filosofie achter dit plan is eenvoudig. Vandaag bestaat zo'n plan niet. Er zijn wel de diverse nationale herstelmaatregelen. Met daar bovenop een kleine inspanning van de Europese Commissie en de Europese Investeringsbank. In totaal gaat het over amper tweehonderd miljard euro of anderhalf procent van het BBP. In de Verenigde Staten loopt het

Obama-plan op tot 780 miljard dollar of 6% van het BBP. Vier keer meer dus. De Europese inspanning moet volgens Verhofstadt dan ook tot op het niveau van de Amerikaanse worden opgetrokken. Minstens vierhonderd miljard euro is bijkomend nodig om de Amerikaanse inspanning min of meer te benaderen. In Europa stelt Verhofstadt wel voor om de inspanningen te gebruiken voor duurzame investeringen op langere termijn. Met duurzame banen en echte koopkracht als resultaat.

Euro-obligaties

Verhofstadt geeft toe dat er vragen rijzen over de vraag of dit Europlan wel realistisch is. Of er wel voldoende politieke wil aanwezig is om het te kunnen uitvoeren. Wie gaat het betalen? En van waar moeten die fenomenale bedragen komen? Het Europlan en de herkapitalisatie van het Europese bankwezen vereisen financiële middelen die de komende twee tot drie jaar zullen oplopen tot zeker duizend miljard euro. De lidstaten hier alleen voor laten opdraaien,

is uitgesloten, want dit zou tot ernstige budgettaire tekorten leiden. Dus het enige alternatief volgens Verhofstadt is een beroep te doen op de internationale kapitaalmarkt; En dit via de uitgifte van echte euro-obligaties. Die zouden op de internationale kapitaalmarkt geplaatst worden en uitgegeven door de Europese Investeringsbank of door een speciaal daartoe opgericht Europees Investerings- en Stabiliteitsfonds. De vraag naar dergelijke obligaties is vandaag zeer groot, weet Verhofstadt. Elke obligatie die door een stabiele overheid of een renomeerde onderneming op de markt wordt gebracht, wordt in een mum van tijd onderschreven. Dit gaat samen met een groot vertrouwen in de euro. Als we dit niet doen laten we volgens Verhofstadt een gigantisch kapitaal liggen. Daarom moet er zo snel mogelijk een bedrag van duizend miljard aan obligaties worden uitgegeven. Slechts een fractie van de wereldwijde obligatiemarkt.

Kritiek op commissie

Vraag is uiteindelijk of de politieke wil

aanwezig is. Verhofstadt spaart zijn kritiek op de Europese Commissie niet. Ze is er niet in geslaagd om een plan van enige omvang op te stellen. "We zien dat de leden van de Europese Raad wegzinken in een protectionistische spiraal. Ik vrees dat noch de Commissie, noch de Raad in de komende maanden in staat zijn die stap te zetten. Bij gebrek aan daadkracht en politieke wil en de nodige 'sense of urgency'. Er is volgens Verhofstadt uiteindelijk een andere weg. En die weg bestaat erin met deze verkiezingen een meerderheid in het Europees parlement aan de macht te brengen die een andere aanpak voorstaat. Een meerderheid die resoluut kiest voor meer Europa en meer daadkracht, zo vindt Verhofstadt.

Bert CORNELIS

(*) Guy Verhofstadt, De weg uit de crisis. Uitg. de Bezige Bij; 222 blz.; 17,5 euro.

INTERVIEW

Veel tijd voor de wittebroodsweken als nieuw minister van Binnenlandse Zaken heeft Guido De Padt (Open Vld) niet gekregen. Dat kan ook niet, want Binnenlandse Zaken is een 'crisisdepartement'. Met dezelfde ijver als hij destijds als parlementslid de kampioen was van de parlementaire vragen, bestiert hij nu al enkele maanden dat crisisdepartement 'Binnenlandse Zaken'. Hoogtijd voor een goed gesprek. En wel met de voorzitter van de grootste politievakbond in België, Jan Schonkeren. Hij is voorzitter van VSOA Groep Politie en verdedigt de strepen van onze 'flikken' op syndicaal vlak. Een gesprek over de toekomst van onze politie.

"Politie moet eigen cultuurbeleving ontwikkelen"

Bijna tien jaar geleden werd de politiehervorming doorgevoerd. Iedereen wacht nu op het verslag van de opvolgingscommissie voor een evaluatie. Wat is de indruk van de minister over de algemene werking van de politiediensten en waar zijn er verbeteringen mogelijk?

Guido De Padt: "Ik hoop dat het evaluatierapport ons een aantal adviezen zal opleveren over wat er goed en minder goed is gelopen. Ik hoop dat we dit met een open blik kunnen bekijken en dat men in de besluiten niet op de vlakke zal blijven. Ik verwacht duidelijke uitspraken die we in de praktijk kunnen omzetten. Wat mij vooral interesseert, is het statuut van de politiemensen. Het huidige statuut en de tuchtregeling zijn niet slecht, maar we evolueren naar een 'premie-statuu't. Ik denk dat we meer naar een functionele verloning moeten gaan. Ik stel ook vast dat de bevolking nog veel vertrouwen heeft in de politie. Dat moeten we zo houden. In de kleinere korpsen zullen we de functie van de wijkagent nog meer moeten valoriseren."

Wat zit er in de evaluatie over de administratieve vereenvoudiging?

Guido De Padt: "Mijn voorganger heeft hiervoor al aanzetten gegeven. In 2006 zijn er door de politie meer dan 100.000 uren gependend aan het uitschrijven van parkeerboetes. Moet de politie dit doen? Kunnen de lokale besturen dit niet overnemen? Ik denk van wel. Zij kunnen hierin meer verantwoordelijkheid nemen. Er bestaat hierover een omzendbrief, maar een evaluatie dringt zich op. Ook de korpsversten moeten hun verantwoordelijkheid nemen in het inzetten van politie in de juiste situatie. Misschien beslissen ze soms wel te vlug om bijvoorbeeld een politieagent met een

deurwaarder mee te sturen, terwijl dit misschien niet direct nodig is."

Meneer Schonkeren, zijn dit ook de klemtonen die u wil leggen in de evaluatie van de politiehervorming?

Jan Schonkeren: "We zijn zeker vragende partij voor een aantal zaken die de minister heeft opgesomd. Bijvoorbeeld de administratieve vereenvoudiging. Wij willen echter veel meer de klemtoon leggen op de recrutering en de opleiding. We vinden dat er op dat vlak toch wel wat fout loopt. De opleiding is aan een grondige evaluatie toe. Ik stel vast dat jonge politiemensen nog met te weinig begeleiding en omkadering het veld ingestuurd worden. Vooral in de Brusselse zones. Er is ook een probleem met het normbesef van jonge politiemensen. Moeten we daar het moraliteitsonderzoek niet bijsturen? De omkadering stelt zich het scherpst in de grote steden waar politiemensen soms in zeer extreme situaties terechtkomen. Algemeen vragen we ook dat we naar een kerntakendebat moeten voor de federale politie. Wat zijn die taken en welke zijn de middelen die hier tegenover staan? Ik

zie dat alle federale overheidsdiensten moeten besparen. Goed, maar dan moet je je ook durven afvragen wat nog exact de taken zijn die tegenover de middelen staan die overblijven. Inzake de functionele verloning ben ik terughoudender. We zitten met een statuut dat moeizaam met vele overgangsmatregelen tot stand is gekomen. Ik ben het er mee eens dat het statuut gebrekkig is."

Meneer de minister, Jan Schonkeren haalt het probleem van de opleiding aan. Hoe ziet u dat?

Guido De Padt: "Waar we zeker moeten toe komen is een goede kwaliteitsbewaking van de opleiding. Ook de financiering van de politiescholen is een heikel punt. Ik pleit verder voor uniformisering. We moeten ook investeren in goede lesgevers want daar begint alles mee."

Politiezones nemen meer en meer zelf het initiatief om samen te werken. Dit betekent dat de schaal van de zones te klein is om tot een goede werking te komen. Hoe kunt u die drang tot samenwerking in goede banen leiden?

Guido De Padt

Guido De Padt: "Ik ben heel positief over de samenwerking die er tussen zones ontstaat. Ik denk bijvoorbeeld aan Maasmechelen en Lanaken die omwille van hun specifieke situatie van grenszones kunnen samenwerken. We moeten de oefening van de vergroting van de zones durven aan te gaan, zonder dit van bovenuit op te leggen."

U laat dit spontaan ontstaan, zonder zelf iets op te leggen?

Guido De Padt: "Ja, we moeten dit voluntaristisch bekijken en de lokale autonomie respecteren. Als communalist ben ik daar een heel groot voorstander van. Ik stel ook een goede wisselwerking vast tussen de federale en de lokale korpsen. Neen, we moeten hier niet de schoonmoeder gaan spelen. Waarmee ik mij natuurlijk meteen verontschuldigd tegenover al die sympathieke schoonmoeders..."

Jan Schonkeren: "Op die weg wil ik wel meegaan. Er zijn zones die te klein zijn. We moeten dus naar een schaalvergroting."

De vakbonden klagen over de onderbezetting van de diensten van de federale politie. Er zou een soort van kerntakendebat moeten komen om de juiste verhouding tussen middelen en diensten vast te leggen. Begrijpt u die vakbondskritiek?

Guido De Padt: "Jan heeft gelijk, op termijn krijgen we problemen. Het kerntakendebat zal er moeten komen en we moeten bekijken wat we nu in onze samenleving echt van de politie verwachten. Moeten

we sommige taken van de politie niet herbekijken, zijn ze nog wel nodig? We mogen ons geen illusies maken. De vetpoten van Egypte zijn al een tijdje leeg."

Er wordt de jongste tijd geklaagd over de normvervaging bij politiemensen. We zagen op tv hoe politieagenten in een krantenwinkel pornoblaadjes meenamen. Er komen geregeld zaken aan het licht die toch niet kunnen voor politiemensen. Hoe gaat u als bevoegd minister daar mee om?

Guido De Padt: "Ik had een goede vergadering met de deontologische commissie die toch een ietwat sluimerend bestaan leidt. Ik heb de commissie gevraagd om met een echte opstart te beginnen. Ik vind dat de politie een eigen 'cultuur' zou moeten kunnen ontwikkelen. Een cultuurbeleving. Ik vergelijk het met 11 november, de wapenstilstand. We zien in de optochten dan militairen en brandweermannen, maar we zien zo weinig politiemensen. Deontologie is voor mij niet iets van een derde partij. Het moet van de politiemann en -vrouw zelf uitgaan. Als een politiemann ziet dat zijn collega niet goed bezig is, dan moet hij de betrokkene hierop kunnen aanspreken, zonder hem te verklikken. Lichte tuchtvergripen zou je moeten kunnen meenemen in de algemene evaluatie van de politiemensen. Nu moet je zo'n dik boek aanleggen met allerhande verslagen om een politiemann een straf te kunnen geven, terwijl je dit op het niveau van de korpschef zou kunnen regelen. Je kunt je daarnaast dan met de echte zware tuchtvergripen bezighouden."

Jan Schonkeren: "Ik ben het eens met de minister om de procedures niet te zwaar te maken. De vakbonden moeten natuurlijk hun rol kunnen blijven spelen."

Een ander probleem bij de politie is de toenemende agressie tegen politiemensen. Zijn de vakbond en de minister hier geen bondgenoten?

Jan Schonkeren: "Dat zou zo moeten zijn. De politiemensen hebben wel de indruk dat justitie de vergripen tegen politiemensen niet ernstig neemt en niet voor de gepaste vervolgingen zorgt. Je kent de gevallen waar de daders worden opgepakt en even nadien weer worden vrijgelaten. Ja, dat wekt bij politiemensen natuurlijk enorme frustratie op."

Guido De Padt: "Agressie is een algemeen maatschappelijk fenomeen. Er is ook agressie tegen buschauffeurs, tegen treinbegeleiders enzovoort. We mogen dit niet negeren, maar we gaan het ook niet oplossen met een pure strafrechterlijke benadering. Ik pleit voor een lik-op-stuk-beleid."

Meneer de minister, blijven we toch niet opgescheept zitten met een politiehervorming die nu werkt, en een justitie die niet volgt? Die aberratie moet toch eens doorbroken worden?

Guido De Padt: "We moeten inderdaad tot een goede balans komen. Je mag nog zoveel handhavingsmaatregelen nemen als je wil, als er niet vervolgd wordt, is het allemaal een maat voor niets. Da's een enorme uitdaging voor het beleid. Maar nog eens, dit heeft ook veel te maken met mensen en middelen."

Jan Schonkeren: "Het feit dat justitie zich zo traag hervormt, heeft volgens mij te maken met de conservatieve krachten in het oudere magistratenkorps. We gaan moeten wachten tot die generatie zal verdwijnen alvorens er echt verandering komt op justitie."

Guido De Padt: "Ik zie toch ook jonge en dynamische magistraten bezig. Dit geeft toch hoop op verandering in de toekomst."

Bert CORNELIS

Foto's: Marc Smits

(Dit interview is ook te lezen in Argument, het ledenblad van de liberale overheidsvakbond VSOA: www.vsoa.eu)

Jan Schonkeren

IJsland en het einde van

Verrassend kun je de uitslag van de parlamentsverkiezingen op IJsland bezwaarlijk noemen. De linkse coalitie van Sociaaldemocraten en Groenlinks haalt 34 van de 63 zetels in de Althing (het parlement). De conservatieve Onafhankelijkheidspartij die het land 18 jaar lang geleid heeft, verliest 9 zetels en valt terug op 16 zetels, een historisch dieptepunt. Een meerderheid van 5 zetels moet volstaan om het ergste puin te ruimen. Want het lijkt geen twijfel dat ook de Burgerbeweging, die amper negen weken voor de verkiezingen ontstond en meteen vier zetels pakte (de vier allicht die de liberale partij verloor, en waardoor zij uit de Althing verdwijnt), alle steun zal geven aan het nieuwe antikapitalisme dat door IJsland waait.

Weinig keuze

Eerste minister Johanna Sigurdarsdottir, die enkele maanden een minderheidskabinet leidde na de val van Geir Haarde, zag meteen haar koerswijziging verzilverd. IJsland had ook weinig keuze. Het land is niet alleen bankroet, het beseft nauwelijks dat het leeft op geleende tijd. Geleend bij het IMF, dat uitstel tot 2010 waarborgt. Maar datzelfde IMF had eerst IJsland uit het pakket steun voor de Scandinavische landen gehaald. Noordse samenwerking (en nog erger: de loze belofte dat Rusland de schulden zou overnemen) staat op een laag pitje.

Het is vreemd dat de politici én de financiële deskundigen nog altijd niet door hebben wat de man in de straat al lang beseft: IJsland zit niet alleen aan de grond, het zal generaties duren voor de schuld is afbetaald. Het wilde casinokapitalisme veroorzaakte een zeepbel, waardoor de banken tien keer meer 'waarde' vertegenwoordigden dan de hele economie van het land. Hun instorting en nationalisering werd meesmullend

Johanna Sigurdarsdottir

gesymboliseerd toen betogers, die elke week verzamelden voor het parlement, de vlag van een warenhuisketen op het Althinggebouw plaatsten. Uitverkoop. Gebradeerd. Nooit geziene korting. Maar geen kwijting, voor geen enkele verantwoordelijke, ook al is geen enkele politicus, zakenman of ambtenaar ooit voor onfrisse praktijken voor de rechtbank gedaagd.

De uitdaging voor Sigurdarsdottir is dan ook driedubbel: politieke geloofwaardigheid opbouwen; het land aan het werk te houden; en een betrouwbare steunpilaar te zoeken.

Geloofwaardigheid

Politieke geloofwaardigheid kan er enkel komen als radicaal komaf wordt gemaakt met de ongezonde vermenging van bedrijfsleven, politiek en gerecht. Nu nog houdt David Oddson, de afgezette gouverneur van de Nationale Bank vol, dat hij de regering Harade ettelijke keren heeft gewaarschuwd voor de blaas die de vier grote banken opbouwden. "Mijn kritiek viel in dovemansoren bij Geir Haarde", verklaart hij in *The Daily Telegraph*. Maar hij vergeet licht dat hij één van de drijvende krachten was achter de Eimreidhin, de Lokomotiefgroep die vanaf 1979 de ongebreidelde vrije markt

aanzwengelde, en Friedmans fundamentalisme toepaste als partijleider van de Onafhankelijken, als premier tussen 1991 en 2004, en als bankgouverneur vanaf 2005. De gevolgen daarvan kunnen moeilijk overschat worden: de privatisering van drie grote banken in 2000 bracht de staat zelf diep in het rood (20 miljard euro buitenlandse schulden), en de burgers in het karmijnrood: per persoon is de schuld gestegen tot 70.000 euro.

Sterker nog, het was Oddson die het Nationaal Economisch Instituut ontbond omdat het voor de regering onwelgevallige vooruitzichten publiceerde. En behalve de crisis, zijn ook de steekpenningen van het bedrijfsleven aan de Onafhankelijkheidspartij debet aan het grote verlies nu.

De werkloosheid is inmiddels fors opgelopen, en dat wordt wellicht de hoofdopdracht voor Sigurdarsdottir de komende maanden. Want in 2007 verbleven er al 60.000 IJslanders buitengaats (de rijken en de gelukszoekers), dik 20 % van de bevolking. Tijdens de crisis is dat allemaal verergerd, omdat IJslandse werkkrachten plots bijzonder goedkoop werden. Terwijl de Poolse bouwvakkers in massa naar huis trokken, opende Noorwegen een aanwervingsloket voor IJslanders die hun schulden niet meer

de mythologie

kunnen afbetalen. Dubbele banen kunnen voor tijdelijk soelaas zorgen, maar niet op lange termijn.

En dus zoeken de Sociaaldemocraten naar een andere goeroe dan de Verenigde Staten, die IJsland hebben bedrogen en uitgebuit tot het strategisch belang van het eiland was opgedroogd en de laatste militaire wegging in 2006. Ze hebben er een gevonden: de Europese Unie. Een deel van Sigurdarsdottirs succes vloeit voort uit haar openlijk pleidooi om zo snel mogelijk toe te treden tot de Europese Unie. De euro moet zelfs binnen vier jaar al ingevoerd worden. Fraai en moedig als verkiezingslogan, maar om het roer echt om te gooien is dringend een omvattend akkoord met Groenlinks nodig – en dat zweert nog altijd bij splendid isolation. En verdediging van de visgronden, want kabeljauw is nog altijd IJslands sterkste uitvoerproduct.

Niet dat Sigurdarsdottir nu meteen de conservatieven gaat opvissen, daarvoor zit het trauma te diep. Liefst 85 % van de IJslanders is gaan stemmen, en dat geeft een duidelijk mandaat. De Jongsocialisten lopen voorop: zij eisen een onmiddellijke aanvraag tot toetreding, meldt Fréttabladid.

Uitweg

Zoals bij elke coalitieregering ligt het vergelijk ergens in het midden: er komt waarschijnlijk een volksraadpleging, zodra de gesprekken met de EU op gang zijn gekomen. (In de wandelgangen daar rijpt al het scenario om IJsland samen met Kroatië op te nemen eind 2011, begin 2012). Sigurdarsdottir heet het grote voordeel dat ze enorm krediet geniet. Eind april was de inflatie trouwens al teruggevallen van 18,6 % tot 11,9 %; En opvallend: zowel het Vakverbond Asi als de Kamer van Koophandel zijn gewon-

nen voor toetredingsgesprekken om de werkgelegenheid te verzekeren. Eén probleem nochtans: alle media zijn in handen van de conservatieven. Oddson zelf begon zijn loopbaan als radio-entertainer. En hij wil nu opnieuw kortverhalen gaan schrijven. Dat deed hij al voor zijn politieke optredens. Wat de kritische publicist Haukur Helgason de wrange parallel ontlokte: "1983 schreef Oddson een lovend stuk over Tomas Gudmundson. Hij vergelijkt de dichter met Winston Churchill, beiden deelden een onverwoestbaar optimisme (...). Maar als een nationaal dogma, leunt dat optimisme sterk aan bij totalitarisme". Als Margaret Thatcher ooit zei: "There is no such thing as society", is het niet ondenkbaar dat Sigurdarsdottir vandaag zal antwoorden: "There is no such thing as freemarketeering". Dan is de sociaal bijgestuurde economie van de Europese Unie wellicht de ideale uitweg.

De liberaal in John Flanders

De ijverigste, ook bekendste Vlaamse polygraaf, Jean Raymond Marie De Kremer (1887-1964), alias Jean Ray ('Malpertuis'), John Flanders ('Spoken op de ruwe heide' en honderden Vlaamse Filmpjes) en nog een half dozijn andere pseudoniemen, heeft een oeuvre nagelaten dat kan tellen: meer dan 6.000 teksten, waarvan 2500 romans en verhalen/short stories (1500 in het Frans van Jean Ray, 1000 in het Nederlands van John Flanders), naast 4800 andere teksten: poëzie, reportages, kronieken, toneelstukken, recensies, verslagen van rechtzaken, teksten voor operette-opvoeringen e.d.

Het is steeds de ambitie geweest van heel wat John Flanders- (we zullen hem hier zo gemakshalve noemen) bewonderaars, à la Danny De Laet, Albert Van Hageland (zijn literair agent), Roger d'Exsteyl e.a. om zijn compleet oeuvre te omarmen, en/of eventueel als verzameld werk uit te geven. Het leek tot voor kort een onmogelijk project. De moed dient geprezen van de ijverige leden van de Vriendenkring Jean Ray die aardig op weg zijn een aantal minder bekende facetten van onze Vlaamse Edgar Allan Poe te onthullen. Zij doen dat o.m. door het publiceren in keurig uitgegeven boeken van zijn verzameld werk.

't Zal wel gaan

Het meest recente is 'Eerste teksten': de meeste bibliografieën beginnen met zijn 'Les Contes du whisky' en verliezen uit het oog dat de auteur toen al 38 was. In 'Eerste teksten' (toen nog getekend door Raymond De Kremer) gaat men voor het eerst terug naar zijn allereerste pennenvruchten, gepubliceerd in 'De Goeden-dag', gepubliceerd door het Verbond der Vrijzinnige Zuid-Nederlandse Studenten, die opkwamen tegen de verfransing en voor de vernederlandsing van de Gentse universiteit. Zijn verhaal, 'Herfstdagen. Uit het kostschoolleven' schreef hij in 1904 en is een melancholische herinnering aan zijn kostschooltijd in Pecq (Doornik, 1901-1903) waar hij, als toenmalig kind in een Gentse burgerfamilie, Frans moest leren'.

Hij vernederlandst zelfs zijn voornaam Raymond in Reimond. Hierna trekt hij naar de Normalschool waar hij kennis maakt met het antiklerikale, liberale Vrijzinnige Studentengenootschap "'t Zal Wel Gaan". In hun jaarlijkse almanak (1907-1908) publiceert hij gedichten en een novelle, 'Pension Muffle-Flou', opnieuw gesitueerd in het Doornikse en opgedragen aan Adriaan Martens, de latere arts-hoogleraar. Ook studentenliederen uit die tijd zouden van zijn hand zijn. Al die eerste bijdragen vindt men terug in 'Eerste teksten' met een interessant nawoord (De archeologie van de droom van taalkundige en generische eenheid rond Cyriel Buysse, Edouard Anseele, Hoffman, Anatole France, André Theuriet en Jean Ray!), geschreven door Arnaud Huftier van de Universiteit van Valenciennes.

Le Journal de Gand

Na zijn mislukte studies (geneeskunde) aan de Universiteit van Gent stort hij zich als Raymond De Kremer (RDK) in de journalistiek. In het Frans werkt hij tussen 1920 en 1923 aan 'Le Journal de Gand - Echo des Flandres', een krant met een doctrinaire liberale strekking. Zowat alle door De Kremer geschreven teksten zijn in het boek 'Le Journal de Gand' opgenomen: een indrukwekkend aantal novellen (die in 1925 werden hernomen in 'Les Contes du whisky' - in de oorspronkelijke versie, na elke novelle staan de variaties in de tekst), verhalen, de eerste 'fantastieke' verhalen (La dette

de Gumpelmeyer), literaire novellen (Les étranges études du Dr Paulensläger), een hele reeks van 'fantaisistische' kronieken (getekend: John), lokale kronieken (over het Hotel Zeebrugge Palace, in een bepaald stuk heeft hij het zelfs over graffiti op muren:

Karel geeft les in 't Nederlandsch Maar zijn K.K. doet hij in 't Fransch Al wat gij deed voor school en klas Oh! Karel, mijn vriend, dat was Het helpen vallen van dien plas.

Vrij origineel zijn ook zijn 'automobielbijdragen' die hij met 'Anonyme' ondertekent. Verder zijn er zijn 'wereldkronieken', mysterieuze en wetenschappelijke kronieken, zijn toneelbesprekingen (hij bezoekt wekelijks het 'théâtre flamand in Gent en bespreekt de voorstellingen, vaak volkse stukken als 'De Zwansbaron', 'Vadertje Langbeen', 'In den zesden hemel'); zijn filmrecensies mogen er – gezien de tijd, meestal 1921, best zijn ('de cinema van de Italiaanse komedies', 'de cinema van de toekomst'. Zijn literaire kronieken lijken mij het meest interessant van zijn krantenbijdragen. Hierin heeft hij het o.m. over H.G. Wells, een demystificatie van bekende auteurs, Franse literaire salons (waar hij toch zo graag zou bijhoren), Courteline, André Maurois, en een hele reeks gepubliceerd onder de titel 'Les livres qu'il faut lire' en 'Les beaux livres'.

La Flandre Libérale

Over Flanders/Ray zijn destijds de meest waanzinnige verhalen verspreid, dat hij een piraat zou geweest zijn, een smokkelaar op de wereldzeeën, een bootlegger op de Rum Row e.d. De waarheid is prozaïscher. Hij belandde echt in de gevangenis, maar dat had te maken wegens een veroordeling voor verduistering toen hij in dienst was bij een wisselagent. In het boek 'La Flandre Libérale' wijden de auteurs een hoofdstuk (Weg met de mythen!) waarin het dicht rookgordijn rond Flanders wordt opgehelderd. Met de teksten die in het Gentse dagblad 'La Flandre Libérale' werden teruggevonden werden nieuwe belangrijke stukjes toegevoegd aan de puzzel van zijn oeuvre.

De oogst van verhalen die in 'La Flandre Libérale' verschenen oogt kwantitatief misschien niet belangrijk maar het lezen van enkele uitstekende oorspronkelijke teksten in meer dan genoeglijk. Buiten de verhalen vindt men in de bundel ook het volledig verslag van het proces 'De Kremer – Vandenbogaerde' dat de lezer een beter inzicht geeft van de redenen die Jean Ray van zijn voetstuk brachten. Het dossier 'La Flandre Libérale' wordt aangevuld met een reeks artikels die aan de auteur gewijd zijn en die zijn figuur belichten. Wat te uitgebreid wordt de figuur belicht van Gustaaf Vigoureux, een Vlaams volksverteller en vriend van De Kremer die zijn romans, feuilletons en verhalen in het Frans vertaalde en die in 'La Flandre Libérale' verschenen. Interessanter lijken mij de bijdragen van Arnaud Huffier, van de universiteit van Valenciennes (wat een Jean Ray kenner!) rond de vragen ok De Kremer nu al dan niet een Nederlandstalige of Franstalige auteur was, de misverstanden hieromtrent (het kwam er eigenlijk op neer dat De Kremer het liefst zijn teksten in het

Nederlands of in het Frans liet verschijnen, en niet vertaald, om aan hogere honoraria te komen). De mythes rond zijn privéleven zijn legio. In feite staan slechts twee dingen vast: zijn geboorte- en sterfdatum.

Socialist, vrijzinnig, liberaal of katholiek?

Zijn ouders waren christelijk, lager onderwijs kreeg hij in het Laurentinstituut (Onderstraat Gent) en op internaat nabij Doornik. Zijn oom langs moederzijde was niemand minder dan de socialistische roerganger Edward (Eedje) Anseele, die ervoor zorgde dat hij naar het officieel onderwijs kon overstappen (Atheneum en Gentse Unief). Dat hij nog tijdens zijn studies opteert voor de liberale studenten en hun publicaties, later als journalist voor de liberale kranten Le Journal de Gand en La Flandre Libérale spreekt boekdelen. Maar nog voor de Tweede Wereldoorlog (en tijdens de oorlog!) vliegt hij in de armen van de Norbertijnen van de Goede Pers in Averbode, schrijft bijdragen voor 'Ons Land' en wordt één van de vaandeldragers

van de Vlaamse Filmpjes. Wiens brood men eet...Zijn vriendschap met pater De Kesel, alias Nonkel Fons, was oprecht. Het gerucht doet zelfs de ronde (met John Flanders weet men nooit) dat pater De Kesel zijn niet kerkelijk huwelijk in de kapel van Averbode decennia later kerkelijk liet bevestigen, dat hij hem de laatste sacramenten toediende en zijn doodsprentje schreef.

John RIJPENS

Jean Ray/John Flanders 'Eerste teksten' (verzameld werk, 2009). Uitg. Vriendenkring Jean Ray-John Flanders, Ruitersweg 20, 8520 Kurne, 116 pagina's, 12 Euro.

La Flandre Libérale (2008) – alle teksten van en over Jean Ray in La Flandre Libérale. Uitg. Idem; 384 pagina's; 18 Euro. Le Journal de Gand (2005) – alle teksten van en over Jean Ray in Le Journal de Gand – Uitg. idem?; 500 pagina's; 19 Euro.

Vluchtige minnaars

In het Antwerpen van 1900 wordt Emilie verleid door de Joodse zakenman Nathan Rosenthal. Als Nathan naar Londen moet vluchten, beslist ze hun dochter, Sarah, alleen op te voeden. Twintig jaar later, op Sarah's trouwfeest, ontmoet ze voor het eerst de zoon van haar vroegere minnaar. Ze raakt in de ban van de knappe Samuel, maar ook Sarah, die haar huwelijk met een veel oudere beurspeculant op de klippen ziet lopen tijdens de crash van 1929, is niet ongevoelig voor de charmes van haar halfbroer. Dit intrigerend en sensueel verhaal over Jodenhaat, liefde en verlangen schreef Cil Haesendonck neer in 'Vluchtige Minnaars'. Haesendonck is geboren in Leuven. Na haar studies Economie en een loopbaan in de banksector, keerde ze terug naar haar eerste liefde, de literatuur. In 2004 werd haar essay over de Nobelprijswinnaar J.M. Coetzee bekroond met de Essayprijs van de stad Leuven het Wel, de Universitaire

Werkgroep Literatuur en Media. Momenteel werkt ze aan een roman over Tito. Ze belicht de tumultueuze periode als majoor in het Oostenrijks-Hongaarse leger in Rusland rond 1915.

Cil Haesendonck

Vluchtige Minaars. Roman. Uitg. UniBook.com; 169 blz.; 14,31 euro.

BOEKENKEUZE

De blinde vlek

Simen Paulus, laatstejaars student archeologie in Leuven, heeft de reputatie van een Donjuan. Zijn succes bij de vrouwen is vele mannen een doorn in het oog, maar het is pas wanneer hij op stage vertrekt naar het Turkse Sagalassos dat zijn leven op een ingrijpende manier verandert. Op de site van de antieke stad worden tweeëndertig gouden munten gevonden die na een week spoorloos verdwijnen. Paulus is de belangrijkste verdachte. Hij vlucht Turkije uit en neemt een vakantiebaantje aan in het Provinciehuis van Leuven. Enkele dagen later ontdekt een fietser een levenloos lichaam onder het balkon van de tiende verdieping. Hoofdinspecteur Thomas Berg krijgt de opdracht uit te zoeken wat er is gebeurd.

Jo Claes schreef dit verhaal neer. Hij werkt en woont in Leuven en publiceerde al enkele novelles en romans over mythologie, hagiografie en iconografie. Zijn schrijversloopbaan begon met 'De Stenen Toren' die werd bekroond met de Debuutprijs. In 2008 verscheen zijn eerste misdaadroman 'De zaak Torfs'.

Jo Claes

De Blinde vlek. Misdaadroman. Uitg. Houtekiet, 2009; 383 blz.; 19,95 euro.

Een staatshervorming voor onze gemeenten

Onlangs kreeg België een pak kritiek over zich heen omdat het met al zijn verschillende bestuursniveaus er niet in slaagt de totale kwaliteit van de overheid op een goed niveau te brengen. Te veel bestuurslagen, te veel administraties en te veel adviesorganen. België heeft daarom niet alleen een staatshervorming op federaal, maar ook op lokaal vlak nodig. Waarbij het beginsel van de subsidiariteit opnieuw geherwaardeerd wordt.

Subsidiariteit betekent dat bevoegdheden worden toegewezen aan het beleidsniveau dat hiervoor het meest geschikt is. Talrijke onderzoeken tonen aan dat de lokale besturen het dichtst bij de burger staan. De gemeenten dus. Het is dan ook duidelijk dat de lokale besturen het vertrekpunt moeten worden voor een interne 'Vlaamse staatshervorming'. In het Vlaams verkiezingsprogramma van Open Vld zijn daarvoor duidelijke krijtlijnen getrokken. Men moet niet aan een hoger bestuursniveau geven wat een lager bestuursniveau even goed of zelfs nog beter kan. Dat is de basisfilosofie.

Talrijke kleinere gemeenten in Vlaanderen zichten onder de lasten van vele taken die zij op zich moeten nemen. Neem nu maar de administratieve planlast, of de dienstverlening van een kleine gemeente die immers niet noodzakelijk veel kleiner is dan deze van een grote gemeente. Ook is de omvang van sommige gemeenten zo klein dat er enkel meer nadelen dan voordelen zijn qua schaalgrootte. Daarom zijn we van oordeel dat de Vlaamse overheid vrijwillige fusies van twee of meer gemeenten moet aanmoedigen.

Nieuw lokaal belastingspact

Open Vld pleit voor een nieuw lokaal belastingspact. Neen, geen belastingverhogingen, maar een andere organisatie van de gemeentelijke belastingen. Ik geef een voorbeeld. In moeilijke tijden moet Vlaanderen bijvoorbeeld alles op alles zetten om onze bedrijven te ondersteunen en een aantrekkelijk investeringsklimaat aan te bieden. Streefdoel is een drastische vereenvoudiging van alle lokale bedrijfsbelastingen. Let wel, het is onrealistisch om deze simpelweg af te schaffen zonder andere inkomsten voor de gemeenten te voorzien. We moeten integendeel wel zoeken naar andere mogelijkheden die passen binnen een bedrijfsvriendelijke fiscaliteit. Bijvoorbeeld door het maken van een link met milieu-overlast of de mogelijkheid voor gemeenten om zoals de personenbelasting op de vennootschapsbelasting te kunnen werken. Dit zou het aantal belastingen in een gemeente drastisch kunnen verminderen. Concreet komen we dan tot drie lokale belastingen: personenbelasting, onroerende voorheffing en eigen gemeentelijke opcentiemen op de vennootschapsbelasting. Nogmaals, dit uiteraard zonder verhoging van de belastingen.

Financiering

De vorige Vlaamse regering leverde tal van inspanningen om de middelen van de gemeenten te verhogen en zo te vermijden dat de financiële lasten zouden verhogen. Maar moeten we de inbreng van het Gemeentefonds niet meer waarborgen om de kwaliteit van de dienstverlening aan de burger te verbeteren? Moeten de middelen van het

Gemeentefonds daarom niet gewoonweg verhoogd worden?

We mogen ons verder niet meer verstoppen achter het taboe van de samenwerking tussen gemeenten. De bovenlokale en streekgerichte samenwerking tussen gemeenten moeten we versterken. En het spookbeeld van een nieuwe gigantische fusie-operatie zoals in 1976 moeten we daarbij achter ons laten. Daar gaat het 'niet' over. Het gaat wel over een aantal aanpassingen die het decreet over de intergemeentelijke samenwerking verder moeten verfijnen tot een goed instrument voor gemeenten om in de beste omstandigheden te kunnen samenwerken.

Minder planlasten

En dan is er nog de administratieve vereenvoudiging op gemeentelijk vlak. De gemeenten worden bijvoorbeeld geconfronteerd met een 34-tal uitgebreide plannen die zij moeten maken voor de Vlaamse of federale overheid. We spreken hier niet meer van planlast, maar van plan-overlast. Er moet daarom drastisch gesnoeid worden in deze plan-overlast. De komende 5 jaar moeten we komen tot minimaal een halvering van het aantal plannen.

Conclusie. De lokale besturen moeten in België weer voluit erkend worden als eerste overheid, als eerste lijn, het dichtst bij de burger. De bestuurskracht van de lokale besturen moet in de toekomst worden versterkt. En daarom vragen we een 'interne staatshervorming' die de lokale besturen meer bevoegdheden geeft. Daarnaast willen we de vrijwillige fusie van gemeenten met een stevige gezamenlijke binding, een nieuw belastingspact, de nieuwe financiering van de gemeenten, ruimere mogelijkheden voor intergemeentelijke samenwerking en minder planlasten. Onze gemeenten moeten opnieuw bestuurlijk meespelen en een volwaardige plaats krijgen in de structuur van ons land.

(Christel Hendrix is gemeenteraadslid in Rotselaar)